ఈశ్వరేచ్ఛ

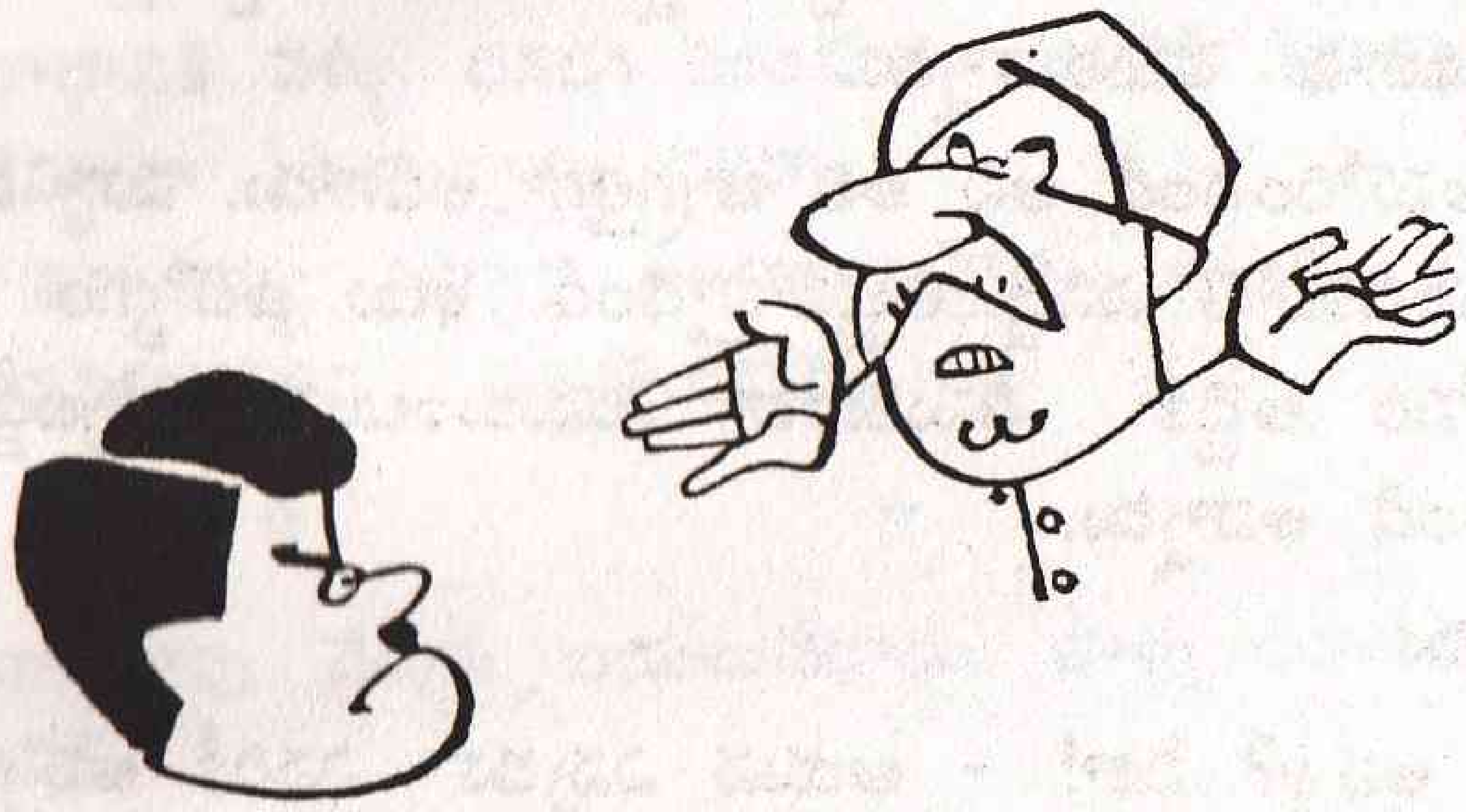

అంతా ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నారు గజపతిగారు ఉన్న గాంభీర్యం అంతా పోగేసి చూపిస్తూ.

☆ ☆ ☆

అల వైకుంఠపురంబులో నగరిలో నామూల సౌధంబు దాపల.... కూర్చుని చదరంగం ఆడుకుంటున్న విష్ణుమూర్తి తుళ్ళిపడి లేచి నించున్నాడు. లక్ష్మీదేవి కళ్ళు విప్పార్చి చూసింది.

వాడు చేసే వెధవ పనులన్నిటికీ నా ఇష్టం అంటాడేవిటీ.... అంటూ బయలుదేరాడు.

ఇదెక్కడి గోలయ్యా స్వామీ – వాడేం గజేంద్రుడు కాదుగా – తొందరలేదు. ఈ ఆట కానివ్వండి అంది లక్ష్మి.

వాడు గజేంద్రుడు కాడు. గజపతి – అంటూ విష్ణుమూర్తి బయలుదేరాడు.

సరే స్వామీ – నా చెంగుముడి అయినా విప్పి వెళ్ళు. నేను కూడా ఎందుకు అంది లక్ష్మి నవ్వుతూ.

☆ ☆ ☆

అంతా ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గజపతి గంభీరంగా. గురునాధరావు గుండె గుభేలుమంది.

అయితే నా నలభై నాకిచ్చెయ్యండి అన్నాడు నీరసంగా.

నలభై ఏమిటి? ఆ పప్పులుడకవు. ఆ నలభయ్యి సిఫార్సు ఉత్తరం తెచ్చివ్వటానికి అయింది – ఉద్యోగం దొరక్కపోతే నేనేం చేస్తా? అన్నాడు గజపతి.

ఆ నలభై నాకెలా వచ్చాయో తెలుసాండి? మావయ్య వాచీ తాకట్టు పెట్టి తెచ్చానండి. మా మావయ్య ఊరినించి రాగానే వాచీ అడుగుతాడండి. నేను లేదంటే - నాకు అలవాటే గాని - మీరు వినలేని మాటలతో తిట్టిపోస్తాడండి. నేను పేకాటకి పోశానంటాడండి. లేదని రుజువు చెయ్యడానికి నేను నిజం చెబుతానండి. అపుడేమో నాకు టోకరా ఇచ్చిన వాళ్ళని మావయ్య ముక్కలు విరగ్గొడతాడండి. అందుకని నాకు మీరు ఉద్యోగం ఇప్పించలేదు కాబట్టి లంచం తీసుకున్న నలభై నా మొహాన పారెయ్యండి అన్నాడు గురునాధం వినయంగా.

చాలా సేపు బతిమాలాక లాభంలేదని తేల్చుకున్నాడు. గజపతికిచ్చిన లంచం గోడకు రాసిన సున్నం అని ఖరారు చేసుకున్నాడు.

సరే అప్పయినా అఘోరించండి అని అతి జాగ్రత్తగా అడిగాడు. మా మావయ్య వచ్చేసరికి వాచీ విడిపించకపోతే నన్ను తిట్టిపోస్తాడండి. ఇటు ఉద్యోగం రాకపోగా, అటు ఆయన నా కోసం అద్దెకి తీసుకుందా మనుకుంటున్న కిళ్ళీబడ్డీ కూడా నాక్కాకుండా పోతుందండి అన్నాడు.

గజపతి అదిరిపడ్డాడు.

అప్పా! అప్పే! - అప్పా? నీకా! - ఆయన ఎన్నడూ ఎవరికీ అప్పులివ్వడు.

అందరూ తనంత మంచివారే అని ఆయనకు సదభిప్రాయం ఉంది. అందుకని అప్పులివ్వడు. గురునాధం రాపమని అంత మాట అనేసరికి ఆయన ఇవ్వననడానికి బదులు ఆశ్చర్యపోయాడు.

గురునాధరావు శతవిధాల బతిమాలాడు. చివరకు ప్రాణం విసుగెత్తింది. పైన కూర్చున్న పరమేశ్వరుడు మీకు తగ్గశాస్తి చేస్తాడు లెండి అని కొత్తపంథా ప్రారంభించాడు. పోనీ నేను పెట్టబోయే కిళ్ళీబడ్డీ తాకట్టు పెట్టుకోండి అని కొత్తరకం నమ్మకం కూడా చూపించాడు.

మీ మావ రావాలి, సరుకులు తేవాలి, బడ్డీ తెరవాలి, నువ్వందులో ఎక్కాలి - ఇప్పుడా సోమలింగం తల తాకట్టు పెట్టుకు అప్పివ్వమంటావా అన్నాడు గజపతిగారు.

ఉత్తపుణ్యానికి నలభై రూపాయలు లంచం కొట్టేసి అప్పయినా ఇవ్వనంటే ఎలాగయ్యా. నలభై కాకపోతే ఇరవై - కాకపోతే పది - ఆఖరికి నాలుగయినా పారెయ్యవయ్యా అన్నాడు గురునాధరావు తోసుకు వస్తున్న ఏడుపును ఆపుకుంటూ.

మెత్తని వాళ్ళని చూస్తే మొత్తబుద్ధేసిందట. నన్ను పట్టుకున్నావేవిటోయ్ పొద్దున్నే అన్నాడు గజపతి విసుగ్గా.

మీరు అప్పివ్వకపోతే ఆ బుద్ధే వేస్తుంది. మీరిస్తేగాని, నేను కదలదల్చుకోలేదు అన్నాడు.

గజపతికి విసుగేసింది - అందుకని గంభీరంగా నవ్వాడు. గంభీరంగా నవ్వడం ఆయనకి పుట్టుకతో వచ్చిన విద్య. గిట్టుబాటవుతున్న విద్య. సరదా కూడ. గజపతిగారికి గంభీరంగా నవ్వటం మాత్రమే కాదు, గంభీరంగా టోకరాలు ఇవ్వటం, బొత్తిగా మనసు కులాసాగా వుంటే గంభీరంగా హాస్యం ఆడడం కూడా చేతనవును.

మన వూరి మధ్య గంట స్తంభం చూశావోయ్ అన్నాడు.

గురునాథం ఊ కొట్టాడు. ఆ స్తంభం పైకి ఎక్కడానికి దారి వుంది తెలుసా? ఎక్కి ఏం చెయ్యవచ్చునో తెలుసా?

పైన కూర్చుని భోరున ఏడవచ్చు అన్నాడు గురునాథం.

అదీ పాయింటే అనుకో. ఇంతకన్న ఉపయోగమైనది ఇంకోటుంది - దాని మీద ఎక్కి అక్కణ్ణించి యేం చెయ్యవచ్చో తెలుసా? భూమికి దూకెయ్యవచ్చు. చెప్పొచ్చిందేమిటంటే దెబ్బల బాధ పడనవసరం లేకుండానే మధ్య దారిలోనే గుండె ఆగి ఠాప్‌మని చావచ్చు - నీక్కావాలంటే దానిమీద ఎక్కనివ్వమని వాచ్‌మన్‌కి సిఫార్సు రాసిస్తా.

గురునాథానికి వళ్ళు భగభగ మండింది. అతనికి కూడా బొత్తిగా కోపం వస్తే బోలెడు పోస్యంగా మాట్లాడ్డం సరదా.

మా మావయ్య వచ్చాక లంచం ఇస్తాడు. అపుడు రాసిద్దురుగాని సిఫార్సు అంటూ విసవిస నడచి వెళ్ళిపోయాడు.

☆ ☆ ☆

గురునాథరావు వేటకు బయలుదేరాడు. వాళ్ళ మావయ్య వచ్చేలోగా వాచిని విడిపించడానికి.

గురునాథరావు ప్రాప్తకాలజ్ఞుడూ ఇంకోడూ కాడు - కేవలం దూరదర్శి - బోలెడు దూరదర్శి. ఈ సిద్ధాంతం పేకాట దగ్గర మాత్రం వర్తించదు. వాళ్ళ మావకి పంచప్రాణాలూ అయిన వాచి ఖాయిలా పడితే ఆయన దాన్ని వైద్యుడికిచ్చి ఊరెళ్ళాడు. దాన్ని మళ్లీ పట్టుకొచ్చి జాగ్రత్తగా వుంచే బాధ్యత గురునాథరావు భుజస్కంధాలపై ఉంచాడు.

గురునాథరావుకి మామూలు బాధ్యతకాక, గురుతరమైన బాధ్యతలు నెత్తిన వేసుకోవడం సరదా, అలవాటు. అందుకని వాళ్ళ మావయ్య వచ్చేలోగా మరమ్మత్తైన వాచీని విడిపించి ఓ మార్వాడి వద్ద తాకట్టు పెట్టాడు. ఇందులో అతనికి దుష్టసంకల్పం ఏమీ లేదు. ఎలాగో అలా ఉద్యోగం సంపాదించుకుని మావయ్యకి తనవల్ల భారం లేకుండా చేద్దామనే. అయితే ఉద్యోగం అన్నది అతని దృష్టిలో దీర్ఘకాలిక పథకం. వాళ్ళ మావయ్య దృష్టిలో శాశ్వత పథకం.

ఈ వెధవకి ఉద్యోగం ఎలాగా రాసిపెట్టిలేదు. అందువల్ల ఓ కిళ్ళీబడ్డీ పెట్టి, అందులో కూలేస్తే సరి. కుదురుగా ఉంటాడు అని వాళ్ళ మావయ్య గట్టిగా అభిప్రాయపడి సినిమా హాలు దగ్గరలో బడ్డీ మాట్లాడాడు.

గుమస్తా ఉద్యోగం ఎలాగైనా సాధించాలని గురునాథం అభిలాష. ఈలోగా కిళ్ళీ దుకాణంలో కూర్చునే అవసరం రాకుండా ఠాప్‌మని ఎంతో కొంత డబ్బు సంపాదించి వాళ్ళ మావకి చూపించాలని బోలెడు ఉత్సాహం ఉబలాటమూను. అందుకని గుట్టుగా ట్యూషన్ పెట్టించుకుని రన్ మోరు లేక ఢంకాపలాసు ఆట నేర్చుకున్నాడు.

కొద్దిరోజుల్లోనే ఇంత ఘటికుడైన వాడిని ఢంకాఫలాసు చరిత్రలో కనీవినీ ఎరగం అని అతని తోటి ఆటగాళ్ళు ఘంటాపథంగా చెప్పారు చాలాసార్లు. గురునాథం డబ్బు ఓడిపోతున్నా, అతని ఆటలో టెక్నిక్ ఆదర్శప్రాయమన్నారు. గురునాథరావు

మెరమెచ్చు మాటలకి ఉబ్బితబ్బిబ్బయ్యే రకం కాదు. తనకీ ఆట బాగా తెలిసిపోయిందని స్వంతానికి గట్టి నమ్మకం కుదిరింది. కనకనే అతడు ఓడిపోతున్నా ఆడేస్తూనే ఉన్నాడు.

వాచీని మరమ్మత్తుకిచ్చిన గురునాధరావు మావయ్య ఊరెళ్తూ గురునాధం చేతికి పది రూపాయలిచ్చాడు. దుకాణం వాడికి ఈ పదీ ఇచ్చి నా వాచీ తెచ్చి మీ అత్తయ్యకియ్యి. వెధవ్వేషాలెయ్యకు అని చెప్పి మరీ వెళ్ళాడు.

ఆ మర్నాడు గురునాధం చెయ్యి చూసిన ఒక జ్యోతిష్కుడు ధనరేఖ జెర్రిపోతులా ఉందని ఉద్ఘాటించాడు. అవకాశాలు ఏమిటో తెలుసుకుని సద్వినియోగం చేసుకోకపోతే మాత్రం అంత జెర్రిపోతూ జబ్బుచేసి వానపాములా చిక్కి శల్యమై చస్తుందని హెచ్చరించాడు. గురునాధానికి గుండె గుభేలుమంది. ఆ మర్నాడే పజిలు కట్టడానికి ఆఖరు తేదీ. అదే అవకాశం. ఇది కట్టకపోతే అరచేతిలో ధనరేఖ ధ్వంసం అయిపోతుంది. చేతిలో మావయ్య డబ్బు పది రూపాయలుంది. కాని వాడితే ఎలా? వాడకపోతే ఇంకెలా?

పజిళ్ళలో ఫస్టు సెకండు ప్రైజులు కొట్టేసిన వాళ్ళ సంగ్రహ చరిత్రలు గురునాధరావుకి కంఠతా వచ్చు. అటా, ఇటా, ఇటా, అటా అనే సందిగ్ధ సమస్యలో పడి తెగించి కట్టేసిన వాళ్ళూ, గెలిచి బాగుపడ్డవాళ్ళూ ఎందరో ఉన్నారు.

అతడి అంతర్వాణి ఏమి చెప్పినది? (పజిలు కట్టమన్నది) ఆ వృద్ధుని మందహాసములో అంత ధీమా ఎందుకూ? (పజిలు గెలవడం తప్పదన్న సుదృఢమైన ఆత్మ విశ్వాసము వల్ల) ఆ యువతి గాలిమేడలన్నీ గట్టి మేడలయినవి. ఏల? (పజిలు కట్టినందువల్ల)

ఈ తరహా కథలన్నీ గురునాధరావుకి నాలుక చివర నుంటాయి. ఈ గెల్చిన వాళ్ళలో తనెవరికీ తీసిపోలేదు. ఇవన్నీ అతనికి 'సముజ్జ్వల భవిష్యత్తు' పట్ల ప్రగాఢ విశ్వాసం కలిగించాయి. సరాసరి పజిలు కట్టేశాడు. పజిలు ప్రయిజు చేతికందేలోగా మావయ్య వస్తాడు. అందుకని అర్జెంటుగా కాస్త డబ్బు సంపాదించాలి.

పేకాట పసందయిన దారి. అణా బేడా పట్టికెళ్ళి ఐదొందలు సంపాదించే వాళ్ళ కథలు కూడా అతను విన్నాడు. కాని, ఎలాగేనా ఇది పజిలు లాంటిది కాదు. పిండికొద్దీ రొట్టె అన్నారు. చేతిలోని రొక్కం రూపాయల లెక్కల్లోలా ఉంది కాబట్టి గెలుపు ఖాయం అని అంతర్వాణి శతసహస్ర కంఠాలతో ఘోషించింది.

చెప్పుడు మాటలు విని చెడేవాడు కాదు కాబట్టి మనసుకు తోచినట్టు ముక్కుకు సూటిగా పోయేవాడు కాబట్టి గురునాధరావు సరాసరి పేకాటవికి వేట కెళ్ళాడు - చేతిలో జెర్రిపోతు లాంటి ధనరేఖ గుర్రుపెట్టి నిద్ర పోయింది కాబోలు. జేబులో అయిదారు రూపాయలూ ఖాయిలాపడి క్షణాల మీద చిక్కి సగమై మళ్ళీ సగమై శల్యమై హారతి కర్పూరంలా హరించిపోయాయి. వంటి మీదికి తెలివి వచ్చేసరికి గురునాధరావు ఇంకో కురునాధ కుమారుడికి పది రూపాయలు బాకీ తేలాడు. ఈ ధార్తరాష్ట్రుడు మహధూర్తుడు.

తే, నా పదీ తే అన్నాడు. లేకపోతే చావగొడతానన్న భావం స్ఫురింపజేస్తూ. గురునాధరావు అట్టే ఆలోచించలేదు. తను బాకీపడ్డ ధూర్తుణ్నే వెంటబెట్టుకుని

బజారుకెళ్ళాడు. ఇంకో పది అప్పు తీసుకుని వాళ్ళ మావయ్య వాచీ పుచ్చుకున్నాడు. సరాసరి ఒక మార్వాడీ వాడి దగ్గర తాకట్టు పెట్టి అరవై తీసుకున్నాడు. వెంటనే వ్యవహార దక్షుడల్లే జూదరికి ఇరవై ఇచ్చేశాడు. ఆపైన ఒక్కడూ హోటలుకెళ్ళి కాఫీతాగి, పార్కుకెళ్ళి సిగరెట్టు ముట్టించి గురునాధరావల్లే ఏడుపు సినిమా పాట ఒకటి పాడుకున్నాడు.

తన చేతిలో నలభై ఉన్నాయి. మార్వాడీ వాడి చేతిలో తన మావయ్య వాచీ ఉంది. ఆ వాచీ తన చేతి మీదుగా మావయ్య చేతికి మర్యాదగా చేరాలంటే మరో పెద్ద మనిషి చేతిలోనించి గురునాధరావు చేతిలోకి మరో ఇరవై రూపాయలు రావాలి. ఊరు అంతటి పెద్దమనుషులతో కిటకిటలాడటం లేదు.

టోకరాసురుడని ఒకాయన ఉన్నాడు. పెద్దమనిషి కాదు కానీ పెద్దసైజు మనిషి. అయన్ని కొందరు టోకు రాక్షసుడని కూడా పిల్చుకుంటారు. టోకరాసురుడు పుట్టిన కొత్తల్లో వాళ్ళ అమ్మానాన్నా గజపతి అని పేరు పెట్టారు. కానీ, అది ప్రజాబాహుళ్యానికి నచ్చనందువల్ల అతనికి నప్పిన పేరు టోకరాసురుడే ప్రసిద్ధికెక్కింది. కొత్తల్లో ఇష్టులు కొందరు టోకరాస్యుడు అనీ పిలిచేవారు. నా తండ్రే – పొట్టనిండా పుట్టెడు టోకరా బుద్ధులు గదే అని ముచ్చటపడేవారు. ఈ గజపతి పరోపకార పరాయణుడు. మామూలుగా బ్రోకరేజి ఇతని వృత్తి. సందర్భోచితంగా టోకరేజి.

ఈ టోకరాసురుడు గురునాధరావుని ఓదార్చాడు. భయపడొద్దన్నాడు. వాళ్ళ మావయ్య వచ్చేసరికి ఉద్యోగం వేయించే భారం తన దన్నాడు. డబ్బు రూపంలో సాయం చేయలేకపోయినందుకు అహోరాత్రులు రాత్రిళ్ళు టీ తాగి మరీ విచారపడ్డాడు. గురునాధరావుకు గజపతి కొద్దిగా తెలుసు. రెండు మూడు సందర్భాలలో అతనికి ఇతడు చిన్నచిన్న పనులు చేసి పెట్టి – మెప్పు సంపాదించాడు. డబ్బు కాకపోయినా.

ఉద్యోగం ఎలా దొరుకుతుందండీ అని అడిగాడు గురునాధరావు ఆశగా, ఆశ్చర్యంగా.

గజపతిగారు గంభీరంగా నవ్వారు. ఒక పెద్ద కంపెనీలో ఉద్యోగం ఖాళీయైంది. ఎనభై ఇస్తారు. ఊళ్ళో అనాధ శరణాలయం ట్రస్టీగారు కనక సిఫార్సు రాసిస్తే ఆ ఉద్యోగం అమాంతం దొరుకుతుంది అన్నాడు.

మీరు ఇప్పిస్తారా?

నాదేముందోయ్. ఆ సిఫార్సు రాసే అయన మామూలు రేటే ఏభై. అది కనక నువ్విస్తే ఉద్యోగం గ్యారంటీ అన్నాడు.

గురునాధరావు తటపటాయించాడు. ఉద్యోగం నిజంగా దొరికితే అట్టే ఫరవాలేదు. మావయ్య వచ్చాక వాచీ ఏదిరా అని అడిగితే తాకట్టెట్టేసి ఉద్యోగం కోసం లంచం పెట్టానని ధీమాగా చెప్పవచ్చు. అయితే నిజంగా వస్తుందా అనేదే అనుమానం.

నిజంగా దొరుకుతుందంటారా?

అందుకు సందేహమా? అన్నాడు గజపతి.

మరి నా దగ్గిర నలభై రూపాయలే ఉన్నాయండి.

ఈశ్వరేచ్ఛ! ఇలా తే అన్నాడు గజపతి. మర్నాడు సాయంత్రానికి ఆ ఫలానా ఉద్యోగం ఇంకెవరికో వెళ్ళిపోయింది. గురునాధరావు నలభై రూపాయలిచ్చి

కొనుక్కున్న ఆ సిఫార్సుత్తరం చెల్లలేదు. పొద్దుటే గజపతి ఇంటికి పరిగెత్తాడు గురునాధరావు.

ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గజపతి – ఉన్న గాంభీర్యమంతా పోగేసి చూపిస్తూ.

ఇదేమిటండీ, నాకు ఉద్యోగమూ లేకపోయి మావయ్య వాచీ లేకపోతే పుట్టగతులుండవండి.

ఈశ్వరేచ్ఛ నాయనా అన్నాడు గజపతి.

నా నలభై నాకు పారెయ్యండి అని గురునాధరావు మొత్తుకున్నా టోకరాసురుడు ఈశ్వరేచ్ఛ అంటూనే ఉన్నాడు.

సిఫార్సు రాయించేవరకే నా పని. దానికి నలభై ఇచ్చావు కాబోలు. నా పని నేను పూర్తి చేశాను అని నిష్కర్షగా చెప్పేశాడు.

☆ ☆ ☆

ఏదీ గతీ నాకు – అని పాట పాడుకుంటూ వేటకెళ్ళాడు గురునాధం. పది గంటలయింది. పది డబ్బులు కూడా దొరకలేదు. అప్పుగా బేడ దొరికినా బావుండును. కాఫీ తాగుదును అనుకున్నాడు. బేడ దొరకలేదు కానీ దొంగబాబు దొరికాడు.

హలో, గుడ్ మార్నింగ్ అన్నాడు గురునాధం.

నమస్కారమండి.

క్షామమా?

మీ దయవల్ల లేదు.

ఏడిశారు కానీ మామూలుగా అఘోరించండి అన్నాడు గురునాధం.

ఎక్కడికి బయల్దేరావ్? వేటకా?

మరే.

ఎన్ని చేపలు పట్టావ్?

ఏం లేదు.

నా దగ్గర కాసిని రొయ్యలున్నాయి అన్నాడు దొంగబాబు.

నాకే మాత్రం ఇస్తావ్?

మూడణాలు.

సరే హోటలుకి పద.

కాస్త కాఫీ తాగాక గుర్నాధం మనస్సు కుదుట పడింది.

అదృష్టవంతుడ్ని చెరిచేవాడూ, దురదృష్టవంతుడ్ని బాగుచేసేవాడూ లేడురా అన్నాడు.

ఎవడన్నా నీ కప్పివ్వడానికి సిద్ధపడ్డాడా? అన్నాడు దొంగబాబు.

కాదులే. నలభయి రూపాయలకు టోకరా తిన్నాను. మావయ్య వాచీ తాకట్టు పెట్టి తెచ్చినదది. ఉద్యోగం ఇప్పిస్తాడంటే గజపతికి లంచం పెట్టాను.

దొంగబాబు విరగబడి నవ్వాడు.

వాడా? టోకు రాక్షసుడా? నీకు టోకరా ఇచ్చాడు.

అంటే నీ కిదంతా తెలుసా!

ఇదంతా తెలియదు గాని మిగతాదంతా తెలుసు. నీకు కాకుండా పోయిన ఉద్యోగం మా అన్నయ్య సుబ్బారావు (ఉరఫ్ బండబాబు) కి అయిందిలే, రేటు తేడా వచ్చింది. నీది నలభై, వాడి దరవై.

గురునాధం ఆశ్చర్యపోయాడు. దొంగబాబు సంగతి సందర్భాలు చెప్పాడు. ఆ ఉదంతం ప్రకారం ఈశ్వరేచ్ఛ ఈ కింది విధంగా ఉన్నట్టు తేలింది.

1. గురవయ్య అండ్ గురవయ్య కంపెనీలో ఖాళీగా ఉన్న ఉద్యోగం గురునాధరావుకి కాకుండా సుబ్బారావు ఉరఫ్ బండబాబుకి లభించాలి. ఇందుకు కారణం గజపతికి గురునాధం ఇచ్చిన 40 కాగా, సుబ్బారావు లంచం 60 కావడం.
2. గజపతి కోరిన ప్రకారం అనాధ శరణాలయం ట్రస్టీ మొదట గురునాధానికి సిఫార్సు ఉత్తరం రాసిచ్చినా, కొద్ది సేపటిలోనే గజపతి రెండవ కోరిక ప్రకారం గురవయ్య కంపెనీకి స్వయంగా వెళ్ళి తను సిఫార్సు చేసిన గురునాధానికి ఉద్యోగం ఇవ్వద్దనీ, సుబ్బారావు ఉరఫ్ బండబాబుకి ఇవ్వాలని ఘట్టిగా సిఫార్సు చేసి గజపతి ముద్దు చెల్లించాలి. ఇందుకు ప్రతిగా గజపతి ట్రస్టీగారికి 30 రూపాయలు ముదుపు చెల్లించాలి.
3. గురవయ్య కంపెనీలో వారు ట్రస్టీగారి సిఫార్సు ఉత్తరం త్రోసిపుచ్చి, అయన నోటి సిఫార్సునే కోటి వరాల మూటగా ఎంచి బండబాబుకా ఉద్యోగం ఇవ్వాలి. (పదిరోజులు పోయాక బర్తరఫ్ చేసినా ఫరవాలేదు)
4. సదరు కంపెనీవారు తన మాటను వరాల మూటగా ఎంచి మన్నించినందుకు కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా ట్రస్టీగారు, తన చేతిలోని కమిటీ చేతిలోని అనాధ

శరణాలయంలో రెండు నెలలకు కావలసిన గ్రాసాన్ని సదరు కంపెనీ ద్వారా కొనాలి.

5. ట్రస్టీగారు బేరం ఇచ్చారు గదా, ఇది అనాథ శరణాలయం కాబట్టి అడిగేవారు లేరు కదా అని భావించక, సదరు కంపెనీవారు అరబస్తా మూటలను బస్తా మూటలు అని చెప్పి రవాణా చేయరాదు. అవసరమైతే కేవలం బియ్యంలో కలపడానికే ప్రత్యేకంగా ఉత్పత్తిచేసే నల్లపూసలంతటి మట్టిబెడ్డలను శేరు కానీ చొప్పున కాని అయినా సరే ముప్పావు బస్తాడు పంపాలి. దొరికిందే ఛాన్సు కదా అని నెయ్యి పేరిట కల్తీలేని కోకోజం పంపడం సబబు కాదు. అందులో కాస్తో కూస్తో నెయ్యి కలిపి మరీ పంపాలి.

సంగ్రహంగా ఈశ్వరేచ్ఛ స్వరూప స్వభావాలను విన్న తరువాత గురునాథరావు ఓ క్షణం ఆగి, ఆలోచించి భోరున ఏడవబోయి ఫక్కున నవ్వాడు.

నవ్వకు నవ్వకు చిటిపాపా – రేపే మీ మామ వచ్చేను అన్నాడు దొంగబాబు. ముక్కుపొడుం పీల్చిన పసిపిల్లవాడిలా ఒక్కసారిగా ఉక్కిరిబిక్కిరయిపోయాడు గురునాథం ఈ మాట వినగానే.

మా మావ ఇంకా నాలుగు రోజులదాకా రానన్నాడే – అయినా నీకెలా తెలిసింది? అన్నాడు తమాయించుకుని.

చెప్పను.

చెప్పవయ్యా నాయనా!

ఇందాక మెయిల్ వేళకి స్టేషన్ కెళ్ళాను. ఎవళ్ళో ఇద్దరు మీ మావయ్య పేరు చెప్పుకుని రేపు వస్తాడనుకుంటూంటే విన్నాను.

ఇలాటి పీడ మాటలు విని మోసుకు రాకపోతే నా వంటివాడి మంచి మాటలు వినరాదూ?

ఏమిటి నువ్వు చెప్పే మంచిమాట? అప్పేనా? లేదు.

బాబ్బాబు, మావయ్యొస్తే చంపేస్తాడు. ముందు ఆయన వాచీ ఆయనకి ఇచ్చేశాక, నా తల తాకట్టు పెట్టి నీ అప్పు తీరుస్తా.

నీ తల తాకట్టేసుకునే తలమాసినవాడెవడులే. కానీ....

చెప్పు చెప్పు. ఎక్కడేనా ఇప్పించినా సరే. వడ్డీ ఇస్తా –

ఏడిశావు అసలొకటి ఇస్తే –

అలాగేలే చెప్పు –

అయితే ఒక్క సందేహం. మరి నేను దొంగని కదా, నా వంటి వాడి దగ్గర మీ వంటివాడు అప్పు తీసుకోవచ్చా? అన్నాడు దొంగబాబు.

గురునాథానికి జవాబు తోచలేదు. దొంగబాబు అతనికి బాల్య స్నేహితుడు. ఫోర్తుఫారంలో అతడు చదువు మానేసి దొంగతనం మొదలెట్టాడు. గురునాథం పేకాట నేర్చుకుంటూనే ఫిఫ్తుఫారం పాసవగలిగాడు. దొంగబాబు దొంగ అని కాస్త నలుగురికీ తెలియడంతో, అంత చనువుగా తిరగడం మానేశాడు. అయినా అడపాదడపా దొంగబాబు ఇతనిని ఆదుకునేవాడు.

ఒక నిమిషం ఆలోచించి వసుదేవుడంతటివాడు – అని సామెత చెప్పబోయాడు గురునాధం. సగంలో ఆగి, నాలిక్కరుచుకుని, సారీ ఈ సామెత ఇక్కడ చెప్పరు కాబోలు అన్నాడు. దొంగబాబు మందహాసం చేశాడు.

సరే. మా బాబాయి వాళ్లున్న ఊరెళ్ళు. అక్కడ వీరన్న అని మా నేస్తం ఉన్నాడు. అతనికి ఉత్తరం రాసిస్తా. పోయి తెచ్చుకో అన్నాడు.

ఉత్తరంతోపాటు, ఆ అర్ధరూపాయి బస్సు డబ్బులు కూడా పుచ్చుకుని, గురునాధం వెంటనే అడంగికి బయలుదేరాడు. బస్సు దిగిన చోట నుండి మట్టిరోడ్డు మీద నాలుగు మైళ్ళు నడచి పన్నెండు గంటలకి, వెళ్ళాల్సిన పల్లెటూరు చేరుకున్నాడు.

☆ ☆ ☆

గురునాధరావు వాకబు చేసి, వీరన్న ఇంటికి వెళ్ళాడు. వీరన్న ఇంటో లేడు. తను ఎవరో, ఎవరి దగ్గిర్నించి వచ్చాడో చెప్పాడు.

ఈరన్న కాం పెల్లాడండి అంది భార్య.

ఎక్కడికి?

ఇయ్యాల కొత్త సినీమా ఏత్తారుగదండి బత్తీవోళ్ళు. మీకు తెల్దేటి. ఏయన్నా నాలుగు డబ్బులు గిడతయ్యని ఎల్లినాడు అంది.

గురునాధరావు ప్రాణం వుసూరుమంది – ఇంత దూరం వచ్చి ఉత్త చేతులతో ఈసురోమని పోవాల్సి వస్తున్నందుకు. చేతిలో బస్సు డబ్బులు కూడా లేవు. ఇక్కడెవరూ తెలీదు. అతనికేం పాలుపోలేదు. రచ్చబండ వయిపుకి బయలుదేరాడు.

చిర్రుబుర్రులాడుతూ చిందులు తొక్కుతున్న ఒక నల్లకోటు శాల్తీ కనబడింది. కొంపతీసి గజపతి కాదు గదా అనుకున్నాడు గురునాధం.

కొంపలు తీసే గజపతి కూడా గురునాధాన్ని చూశాడు దూరాన్నుంచి. కొంపదీసి వాడే కాదు గదా అనుకున్నాడు. గజపతికి చత్వారం సమృద్ధిగా ఉంది. ఆయన సోడాబుడ్డి అద్దాల కళ్ళజోడు ఏమంత అట్టే సహాయం చేసింది కాదు.

నువ్వెందుకొచ్చావ్? నేనసలు వచ్చినట్లు నీకెవరు చెప్పారు? అని మండిపడ్డాడాయన గురునాధాన్ని ఖరారుగా గుర్తించగానే.

గురునాధానికి కొత్త ఊహ పోయింది వెంటనే.

ఎవరో చెప్పేదేమిటి. ఈశ్వరేచ్ఛ – మా మావయ్యగారు వస్తున్నారు. మీరు నలభయి ఇవ్వండి. లేకపోతే యాభయి అప్పివ్వండి. లేకపోతే మావయ్యతో చెబుతా, ఆయన అసలే కోపిష్టి అన్నాడు గురునాధం.

ఈ వెధవ్వేషాలు పనికిరావు. నేను కానీ ఇవ్వను.

మీ కోసం ఇంత దూరం వచ్చాక ఇప్పుడు ఇలా అంటే ఎలా? ఆఖరికి నా దగ్గిర బండి డబ్బులు కూడా లేవు అన్నాడు గురునాధం.

గజపతి దూరం ఆలోచించాడు. బస్తీ వెళ్ళేదాకా వీడిని మంచి చేసుకుని ఉండటం మంచిది – ఎటు నుంచి ఎటొచ్చినా – అనుకున్నాడు. సరే – నేను అర్జెంటుగా వెళ్ళిపోవాలి. బండి కట్టించుకున్నాను. కావలిస్తే అందులో రా అన్నాడు.

ఈశ్వరేచ్ఛ అన్యథా ఉంది. ఊళ్ళో బండి పట్నం వెళ్ళింది. ఇంకో బండి వుంది కాని అది పాతది. టాపే లేదు. బండి యజమానికి కడుపునొప్పి.

ఈ కబురు చెప్పిన పాలేరు కుర్రాడిని గజపతిగారు ప్రాధేయపడి ఆ టాపులేని బండే తగలేయించమని కోరాడు. పొరుగూరు బళ్ళవాళ్ళకి దీన్ని ఒప్పగించి అక్కడినించి ఇంకో బండి కట్టించుకు వెళ్ళే పద్ధతి మీద బండివాడు వాళ్ళకి బండి ఎరువిచ్చాడు మూడు రూపాయల అద్దెకి. ఇంకో రూపాయి ఎక్కువిచ్చినా తను మటుకు రాలేనన్నాడు.

గజపతిగారికి గుర్రబ్బండీ తోలడం చేతకాదు. తన పని చూస్తే అర్జంటు. రొఖ్ఖం జతపరచుకోవడానికి వచ్చి ఇక్కడ చిక్కడిపోతే ఇదంతా దండగే.

నీకు బండి తోలడం వచ్చా? అన్నాడు గురునాధరావుని చూసి.

ఆఁ

అయితే పద.

కిరాయి యాభయి రూపాయలు అన్నాడు గురునాధం.

ఈ బెదిరింపులకి నేను ఖాతరు చెయ్యను. నువ్వు బండి తోలకపోతే నేను తోలుకుంటా. లేపోతే నడిచిపోతాను. అంతేగాని, నీకు యాభయి రోళీలు కూడా ఇవ్వను అన్నాడు గజపతిగారు తలపాగా సర్దుకుంటూ.

మరీ బెట్టుచేస్తే బండెక్కే ఛాన్సు కొండెక్కి పోతుందని భయపడ్డాడు గురునాధం. సరే అన్నాడు.

టాపులేని గుర్రబ్బండి తయారయి వచ్చింది. బండి జాగర్త బాబూ, అక్కడోళ్ళకి నా పేరు చెప్పి ఒప్పగించండి అన్నాడు బండి యజమాని వీడ్కోలు చెబుతూ.

ఎండ నిప్పులు చెరుగుతోంది. మంచి నీళ్ళు తాగి బయల్దేరవలసింది స్మీ అనిపించింది బండి గుర్రానికి కొంతదూరం వెళ్ళాక.

కాస్త తటపటాయించి ఆగి వెనక్కెళ్ళబోయింది.

జాగర్త జాగర్త – పొగరుమోతు గుర్రం కాబోలు ఖర్మం! అన్నాడు బండిలో కూచున్న గజపతి.

వెధవ గుక్కెడు ప్రాణం ఉంటేనేం, ఊడితేనేం అంత భయమెందుకండి అన్నాడు శకట సారధి గురునాధం.

బండి ఇంకొంత దూరం వెళ్ళాక గుర్రానికి బాగా దాహం వేస్తున్నట్లనిపించింది. ఇంటికెళ్ళిపోదాం అని మళ్ళా అనుకుంది.

ఇలా అయితే అడంగు చేరినట్టే అన్నాడు గజపతి.

బండి అరమైలు దూరం వెళ్ళేసరికి గజపతికి దాహం వేసింది. ఇంకో ఫర్లాంగు వెళ్ళేసరికి పేగ్రేగిపోయింది.

గుర్రానికి కూడా నోరెండిపోయింది. నడవడమా మానడమా అని ఆలోచనలో పడి ఆగిపోయింది.

చెరువులేం లేవోయ్? దగ్గిరలో అన్నాడు గజపతి.

చెరువులేం ఖర్మం, సెలయేళ్ళు, సోడా కొట్టులు కూడా ఉన్నాయి. కనబడలే? అన్నాడు గురునాధం విసుగ్గా.

గజపతి టాపులేని బండి మీద లేచి నుంచున్నాడు. అదిగో చెరువు అన్నాడు హుషారుగా.

అది ఎండమావి. ఇంగ్లీషులో మైరేజ్ అంటారు గాని అసలు మిరాజ్ అనాలిట. ఎవరన్నా వచ్చి మైరేజ్ అని గుట్టుగా చెప్పినా నమ్మకండి.... ఏం? ఐతే ఎడారిలో నీళ్ళయిపోయినప్పుడు కనపడతాయి. అది కనబడితే కాసేపటిలో దివగంతులవుతారు అన్నాడు గురునాథం తొణక్కుండా.

అంత బాధలోనూ గజపతిగారికి నవ్వొచ్చింది గురునాథం అజ్ఞానానికి. దివగంతులు కాదు దివంగతులు అన్నాడు.

కాదు గంతులే అన్నాడు గురునాథం.

పోనీ గంతులే కాని, కాసిని మంచినీళ్ళు దొరికే దారి చూడు బాబూ ప్రాణం పోతూంది.

పోనీండి. పోతా పోతా అన్నవాళ్ళని మనం ఆపలేం. అయినా నా ప్రాణం మా మావయ్య తీసేస్తానంటే మీరు కనికరించారా? నలభయి రూపాయలు కాజేసి టోకరా ఇచ్చారు అన్నాడు గురునాథం నవ్వుతూ. ఒక్క క్షణం ఆగి పంట్లాం జేబులోంచి చిన్నపొట్లాం తీశాడు.

గజపతిగారూ నా దగ్గిర స్ట్రాంగు పిప్పరమెంటు బిళ్ళలు ఉన్నాయి, కావాలా అన్నాడు.

ఏవీ తేతే అన్నాడు గజపతి ఆశగా.

మొత్తం అయిదున్నాయండి. ఒక్కొక్కటి పది రూపాయలు అయిదు పదులు యాభయి.

ఏవిటోయ్ - నువ్వూ నీ హాస్యాలూనూ -

హాస్యం కాదు, నిజం.

ఛస్తూంటే సంధి మంత్రం చదువుతావా, నాలుక పిడచ కట్టుకపోతోంది.

ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గురునాథం నవ్వుతూ.

ఏడిసినట్లుంది - ఏమిటీ దారుణం? కానీ కొకటిచ్చే బిళ్ళ పది రూపాయలా?

మీరు యుద్ధకాలంలో బియ్యపు గింజల నుంచి పాల డబ్బాల వరకూ అమ్మినవి ఏ రేటునండీ? ఉత్తుత్తి ఉద్యోగాలకి ఉల్టా సిఫార్సులు నావంటి వాళ్ళకి అమ్మేది ఏ రేటండీ?

సరే. ఓ పావలా ఇస్తా. నాకు ఒక్క రెండు బిళ్ళలియ్యి అన్నాడు గజపతి.

లాభం లే! - చిల్లరగా అమ్మను. టోకున కొనాల్సిందే. బండి లాగడానికి గుర్రం తోలడానికి నేనూ, ఇల్లు చేరి ఇంకో పదిమంది నెత్తి కొట్టడానికి మీరూ బతికి వుండటం అవసరం. కాబట్టే అయిదూ కొనండి. వెల యాభయి మాత్రమే అన్నాడు గురునాథం.

గజపతి మాటాడలేదు. గురునాథం నవ్వి పిడికిలి తెరిచాడు - రెండు తీసుకోండి అంటూ - గజపతి అమాంతం అయిదు లాక్కొని నోటిలో వేసుకుని పరపర నమిలేసి అమ్మయ్య అన్నాడు.

గురునాథం నివ్వెరపోయి నవ్వాడు. అతనికి గజపతి మీద గౌరవం కాస్తా హరించిపోయింది.

మొత్తానికి బుద్ధి పోనిచ్చుకున్నావు గాదయ్యా అన్నాడు ఏకవచన ప్రయోగం ప్రారంభిస్తూ.

మాటలు జాగర్తగా రానియ్ అన్నాడు గజపతి కోపంగా.

గురునాథానికి ఒళ్ళు మండిపోయి గుర్రాన్ని లగాయించాడు.

బండి జాగ్రత్తగా పోనీయ్, ప్రమాదం అన్నాడు గజపతి.

ఈశ్వరేచ్ఛ. మహా అయితే ప్రాణం పోతుంది అంతేగా అన్నాడు గురునాథం.

గుర్రానికి ప్రాణం మీద చాలా మోజుగా వున్నందువల్ల ఆగిపోయింది. రొప్పసాగింది. ఎండ మండిపోతోంది.

గజపతి బిక్క మొహం వేశాడు మళ్ళా దాహం వేసి. బిళ్ళలు ఏ మూలకీ అనలేదు. చుట్టూ పరకాయించి చూశాడు. అదుగో బావి! బావి! దిగుడుబావి అన్నాడు.

నువ్వెళ్ళి తాగు అన్నాడు గురునాథం.

అమ్మో నాకు దిగడం భయం. అయినా ఈలోగా నువ్వు బండితో ఉడాయిస్తే?

నీకు ఇంక బండెందుకు. దిగితే ఎలాగా రావు. అయినా అది తవ్వించింది నీ వంటి వాళ్ళకోసమే అన్నాడు గురునాథం కసిగా.

మాటలు జాగర్త.

గురునాథం ఖాతరు చేయలేదు. ఈ బావి ఎందుకు కట్టించారో తెలుసా? మన వూళ్ళో ఘంటస్తంభం లాటిదే ఇదిన్నీ. నీవంటివాళ్ళు గభీమని దూకి ఠపీమని దివగంతులయిపోవడానికి. గ్యారంటీలే – నువ్వు దూకుతానంటే, నేను సిఫార్సు చేస్తా. సిఫార్సుత్తరం ఖరీదు యాభయి మాత్రమే – డబ్బు తీసుకుని అనక టోకరా ఇవ్వను. నువ్వు నన్ను అన్నట్లు ఈశ్వరేచ్ఛ అనను. దూకితే ఫలితం గ్యారంటీ అన్నాడు.

గజపతికి కోపం వచ్చి బండి మీది నించి కిందకి దూకేశాడు.

నూతిలో దూకడం కూడా ఇంతే, అన్నాడు గురునాథం మెచ్చుకుంటూ, గజపతి సరాసరి బావి దగ్గరకెళ్ళాడు. తొంగిచూసి సరాసరి వొచ్చేశాడు.

ఏం వచ్చేశావ్! తాబేళ్ళున్నాయని భయమా – కరవ్వులే.

గజపతికి ఏడుపు వచ్చింది. బాబూ! పరాచికాలు మానెయ్. కాసిని మంచినీళ్ళు చూపించు నీకు నమస్కారం అన్నాడు.

నాకు నీ నమస్కారాలొద్దు. మీకెలాగైనా నీళ్ళు సంపాదిస్తా. కానీ నా మనవి విని నా డబ్బు నా కిచ్చెయ్యండి. నా బతుకు ధ్వంసం చెయ్యకండి అన్నాడు గురునాథం గద్గద స్వరంతో.

టోకరాసురుడాలోచించాడు. సరే మంచినీళ్ళు పట్రా అన్నాడు.

మీ మేలు మరవను, ఉండండి నీళ్ళు వెతికిస్తా.

పది నిమిషాల తరవాత రొప్పుతూ పరిగెత్తుకొచ్చాడు గురునాథం.

అయ్యా! బండెక్కండి. ఫర్లాంగు దూరంలో చెరువుంది అన్నాడు సంతోషంగా.

దగ్గర్లో వున్న ఓ తోట దగ్గర మలుపు తిరిగి ఫర్లాంగు దూరం వెళ్ళేసరికి దుబ్బుల మధ్య ఒక చెరువు నిజంగానే ఉంది. దాన్ని చూడగానే గజపతికి హృదయం ఉప్పొంగినా మొహం మాడిపోయింది. ఉత్తర క్షణంలో పెట్రోమాక్సు లైటులా వెలిగింది. ఉన్న సత్తువంతా పోగేసుకుని ఫెళ్ళున నవ్వాడు.

హోరినీ! ఈ చెరువా నీక్కనబడింది! నే ననుమానపడుతూనే ఉన్నాన్లే. ఇదెవర్దో తెలుసా? స్వయానా మా వియ్యంకుడి మేనల్లుడిది. నేనీ తోటలోకి లక్షసార్లు వచ్చి, ఈ చెరువు నీరు లక్షసార్లు తాగాను అన్నాడు.

పోన్లెండి ఏదయితేనేం దాహం తీర్తుంది. రండి నీళ్ళు తాగండి అన్నాడు గురునాథం.

ఆ సంగతి నువ్వు చెప్పేదేమిటోయ్. ఇది మావాళ్ళ చెరువు. నువ్వు ఏదో ప్రయోజకత్వం వెలిగిస్తావనుకుంటే ఏమో కాబోలనుకుని ఏదో ఏదో అన్నా. ఈ చెరువు నాకు బాగా తెలుసు అన్నాడు.

అంటే – అన్నాడు గురునాథం అనుమానంగా.

అంటే లేదు ఇంటే లేదు. ఇందులో నువ్వు ఉద్ధరించి ఊడబొడిచిందేం లేదు. మా చెరువు మాకు చూపావు. అందుకని నీకు సాయపడనక్కర్లేదు అన్నాడు కటువుగా.

గురునాథ నికి ఒళ్ళు మండింది. మీరు నన్ను ఉద్ధరించొద్దు. నా డబ్బే నాకు పారెయ్యమన్నా. మాది పారేస్తే మడి మాన్యా లిచ్చినట్టే. నే నిపుడు మీ చెరువు మీకు చూపి ప్రాణం కాపాడినట్టు అన్నాడు.

కానీ విదల్చను. దిక్కున్నచోట చెప్పుకో. నీ మాట ఎవరూ నమ్మరు. అప్పు అంతకన్నా ఇవ్వరు అన్నాడు గజపతి విసవిస చెరువు వంక నడుస్తూ.

ఇదే కథ ముగింపు.

మిగిలింది ముక్తాయింపు.

☆ ☆ ☆

మామూలుగా గురునాథరావు కొయ్యబారిపోయాడు – ఈ నికార్సయిన దగుల్బాజీ బుద్ధికి. గజపతి రుసరుసలాడుతూ విసవిస వెళ్ళి అర్జెంటు పని ఉన్నవాడిలా అలవాటయిన వాడిలా చెరువు గట్టున ఉన్న ఊబిలో మోకాళ్ళ లోతున ఖస్సున దిగబడి ముందుకు పడబోయి వద్దనుకుని వెనక్కు తూలి మొత్తానికి నిలదొక్కుకున్నాడు. ఆ ఊపులో మల్లెపువ్వల్లె తెల్లగా ఉన్న తలపాగ తుళ్ళి కిందపడింది. ఒడ్డున మంచినీళ్ళు తాగేశాడు. అలాగే కాస్త మొహం కడుక్కుని, తలపాగా తీసి చూసుకున్నాడు. పైన అణా ఇడ్డెనంత నల్లటి బురద డాగు ఉండడం గమనించి ఉసూరున ఏడిచాడు. గట్టెక్కేసరికి చెట్టుకింద నించున్న గురునాథం నవ్వుతున్నాడు.

త్వరగా వెళ్ళి మంచినీళ్ళు తాగిరా. టైమైపోతోంది అన్నాడు గజపతి.

ఇదెక్కడి చుట్టరికం? మన ఋణానుబంధం రద్దయిందిగా. నేను బండి తోలను. తోలినందుకు కూలి 50 రూపాయలిస్తే వస్తా అన్నాడు గురునాథం.

ఒద్దులే. ఇక్కడే అఘోరించు. నేనే నిక్షేపంలా తోలుకుంటా. ఎవరి కర్మ కెవరు కర్తలు? అన్నాడు గజపతి.

ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గురునాధం చీమలపుట్ట మీద కాలుపెట్టి నించున్న గజపతి పాదాల వంక చూస్తూ. గజపతి పాదాలనీ, పిక్కలవరకూ కాళ్ళనీ కొన్ని వందల ఎఱ్ఱచీమలు ముట్టడించి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

శివుడాజ్ఞ అయింది. ఒక్క పెట్టున ఆయన ఉత్తర్వులను అవి అమలు జరిపాయి.

గజపతి కెవ్వుమన్నాడు. గొల్లుమన్నాడు. రెండు చేతుల్తోటీ పిక్కలు పాదాలు రుద్దేసుకున్నాడు. వాళ్ళ అమ్మనీ నాన్ననీ ఎలుగెత్తి పిలుస్తూ పరిగెత్తాడు. ఆలోచించకుండా అడుగడుక్కీ ఆగి అడుగెత్తుకు ఎగిరిపడి, పరిగెట్టసాగాడు, గురునాధరావు పగలబడి నవ్వసాగాడు కసితీరా.

☆ ☆ ☆

పొరుగూరు సంతలో పకోడీ పొట్లాలు గట్రా ఆరగించి గగన వీధిలో హుషారుగా వెళ్తున్న ఖగపతి ఒకడు, నేలమీద మంబొసాంబా తరహాలలో నాట్యం ఆడిపోతున్న నల్లకోటు గజపతి నెత్తి మీద తెల్లటి పాగాను, దాని మీద నల్లటి బురద డాగునూ చూశాడు. అదేమిటో ఆ ముచ్చట అని విలాసంగా రెండు చక్రాలు చుట్టి, రివ్వున కిందవాలి గజపతి తలపాగాను ఒక్క తన్ను తన్ని పైకి వెళ్ళిపోయాడు.

ఈ దెబ్బకీ, ఖగపతి రెక్కల హడావుడికీ గజపతి బెంబేలెక్కిపోయి బొరుమని గంభీరస్వరంతో ఏడ్చి తూలి నాలుగడుగులు పరిగెట్టాడు. గడ్డి కొంత భోం చేశాం కాబట్టి మంచి నీళ్ళు తాగి నీడన కూర్చోవడమా, ఇంకాస్త ఇప్పుడే తినేసి ఏకంగా నీళ్ళు తాగేసి, ఆపైన బజ్జోడమా అన్న సంగతి గురించి అర్ధనిమీలిత నేత్రయై ఆలోచిస్తున్న ఖరసతి యొకరిత హడావుడిగా తనమీదికి వస్తున్న గజపతినీ, నల్లకోటునీ చూసి జడుసుకుంది. వెంటనే వాటం చూసుకుని నిలబడి, వెనక్కి వస్తున్న గజపతిని, రెండు కాళ్ళతోనూ శక్తికొద్దీ ఫెడేలున తన్నింది.

ఈసారి దెబ్బకి గజపతి నోట మాట లేదు కానీ, చాలా అర్జంటు పనులున్నట్లు ముందరికి పరుగెత్తాడు. పడకుండా సరాసరి రోడ్డు పట్టినట్లయితే, గజపతి బండి అవసరం లేకుండా పది నిమిషాల్లో బస్తీ చేరిపోయేవాడు. ఈశ్వరేచ్ఛ అన్యథా ఉంది కనుకనే పదడుగులు వేసేసరికి కాలు మడతపడి బోర్లగిలా పడ్డాడు.

అతని సోడాబుడ్డి అద్దాల కళ్ళజోడు మరో అయిదడుగులు పురోగమించింది. చట్రం అక్కడ ఆగిపోయినా అందులోని అద్దాలు రెండూ ఇంకో రెండడుగులు ముందుకు వెళ్ళి ఆగాయి.

కసితీరా, కంట నీరు తిరిగేదాకా నవ్వేసిన గురునాధరావుకు గుండె కరిగిపోయింది. గబాగబా వెళ్ళి గజపతిని లేవదీసి కూర్చోపెట్టాడు. మొహం అదీ తుడిచాడు. ఓ పిప్పరమెంటు బిళ్ళను నోట్లో వేశాడు. కాస్త కుదుటపడ్డాక గజపతిగారు జేబు గడియారం తీసి చూసుకున్నారు. టైము సరికదా, గడియారం, చెయ్యి కూడా కనపడలేదు.

కళ్ళజోడు తే.... తే కళ్ళజోడు పోయింది పోయింది అన్నాడు.

గురునాధం కదలలేదు. టైము చూసి ఎంతయిందో చెప్పాడు. హమ్మయ్యో కటాకటిగా రెండు గంటల టైముంది టెండరు బయానా కట్టడానికి. లేటయితే కొంప మునిగేనే – కళ్ళజోడు పట్రావయ్యా వెళ్ళాలి అన్నాడు గజపతి.

నేను పత్రానందండి, మీకు లేటయితే నా పుట్టేం మునిగింది?

ఓ ఐదు రూపాయిలిస్తా కళ్ళజోడు తే బాబూ ఆలస్యం అయితే ఎనిమిది వేల రూపాయల టెండరు పోతుంది. గురునాథం మాట్లాడలేదు.

ఇవాళ బయానా చెల్లించాలయ్యా. నీక్కాదూ చెప్పేది అన్నాడు గజపతి మళ్ళీ.

మావయ్య వస్తున్నాడయ్యా. వాచీ విడిపించి ఇయ్యాలయ్యా, నా నలభై నాకు పారెయ్యవయ్యా నీక్కాదు చెప్పేది అన్నాడు గురునాథం వెక్కిరిస్తూ.

దమ్మిడీ విదల్చను. నేనే వెతుక్కుంటా కళ్ళజోడు అన్నాడు గజపతి.

అంగుళం కదలను. నువ్వే వెతుక్కో అన్నాడు గురునాథం.

ఆయన కళ్ళజోడు పవర్ మైనస్ బోలెడు. అది లేకపోతే ఆయనకి ఏదీ అనదు. గురునాథరావు గుట్టుగా వెళ్ళి కిందపడ్డ కళ్ళజోడు చట్రం, అద్దాలూ తీసి జేబులో వేసుకున్నాడు. గజపతి అక్కడే వెతుక్కుంటూ ఉండగా గురునాథం ఆయన్ని హెచ్చరించాడు.

అక్కడున్నది చీమలపుట్ట, ఇటు గాడిద ఉంది. ఆ పక్కన తేలు పిల్లలు ఆడుకుంటున్నాయి. ఇటువేపు ముళ్ళకంచె ఉంది ఆవటాని. ఐదు నిమిషాలు వెతికి కూలబడ్డాడు గజపతి ఈశ్వరా ఎంత ట్రబులిచ్చావయ్యా అంటూ.

దానికేముంది ఇవాళ పొద్దున్న మీరన్నట్లు ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గురునాథం.

టైము గడుస్తున్నకొద్దీ గజపతికి ఒళ్ళు కంపరమెక్కి పోతూంది. ఎనిమిది వేల టెండరు బేరం తగిలే ఛాన్సు ఉంది. వెంటనే వెళ్ళి ఖజానాలో రెండువేలు బయానా కట్టాలి.

సరే నా కళ్ళజోడు ఇలా తగలెయ్యి. నీ నలభై నీ ఎదాన కొడతా అన్నాడు చివరికి.

దానికేముంది లెండి. మీమొహాన కళ్ళజోడు తగిలిస్తే నా మొహాన 40 తగలేస్తారు. ఎటొచ్చీ ఇప్పుడు రేటు కాస్త పెరిగింది. బేరం ఆడుతారా? ఇప్పుడు కళ్ళజోడు చట్రం తెచ్చివ్వడానికి ముప్పయి రూపాయలు అవుతుంది. అద్దాలు చచ్చు సంభావన చెరి పదిహేను చేస్తాయి అన్నాడు గురునాథం.

విరగ్గొట్టావా ఏమిటి?

మీకు తెలియందేముంది. ఇందాక ఖగపతీ, ఖరసతీ అల్లరి చేసిన సందర్భంలో మీరు కింద పడ్డప్పుడు అద్దాలు వేరే వెళ్ళిపోయాయి.

సరే అన్నీ అతికి ఇలా ఇయ్యి.

బంగారు తండ్రే. కళ్ళజోడు మీ చేతికిచ్చాక మీరు నాకు డబ్బిస్తారా టోకరాసురుడు గారూ? డబ్బే ముందివ్వండి.

నాకు కనబడి చావదు గదయ్యా నా ప్రాణం తీస్తున్నావు.

మరేం ఫరవాలేదు. నేను తెగించి సాహసించి ముందర కుడికంటి అద్దం ఇస్తా. దాని సాయంతో నాకు ముందర ఓ పదిహేను. ఆ తర్వాత ఓ పదిహేను ఇవ్వండి. మిగతాది తర్వాత మాట్లాడుకుందాం అన్నాడు గురునాథం.

ఈ పథకం ప్రకారం గురునాథానికి 30 రూపాయలు గజపతికి రెండు కళ్ళద్దాలూ అందినాయి.

ఇప్పుడు రెండద్దాలూ పెట్టి చూసుకుని ఇంకో 30 ఇవ్వండి చట్రం ఇస్తా. అంటే గజపతి ఉసూరుమంటూ ఇచ్చాడు. గురునాథం చట్రం ఇచ్చాడు.

నా అరవై నాకూ, కళ్ళజోడు భాగాలు మీకూ దక్కాయి వస్తానండి - సెలవు పనుంది అని బయల్దేరాడు గురునాథం.

గజపతి గోల పెట్టాడు. ఈ అద్దాలు నాకు బిగించడం రాదయ్యోయ్ అమర్చి పెట్టాలి అన్నాడు.

ఫీజు పది రూపాయలండి. అద్దానికి ఐదు అవుతుంది.

ఆ పది కూడా ముందుగా చేతిలో వేయించుకుని, అద్దాలు అమర్చి పెట్టాడు గురునాథం.

మరి సెలవా. అదిగో మీ బండి అన్నాడు. గజపతి టైము చూసుకున్నాడు.

బాబ్బాబు. గంటన్నర టైముంది. బస్సు రోడ్డుకు ఇంకా రెండు మైళ్ళ దూరం వెళ్ళాలి. నీకు పుణ్యం ఉంటుంది. కాస్త బండి తోలిపెట్టు అన్నాడు. బండి తోలితే కూలి పది రూపాయలండి. లేకపోతే నాకు నిద్దరొస్తుంది అన్నాడు గురునాథం.

అఘోరించు. ఇంద అని బెట్టు చేయకుండా ఇచ్చుకున్నాడు గజపతిగారు.

ఈశ్వరేచ్ఛ అన్నాడు గురునాథం బండిని హుషారుగా పోనిస్తూ.

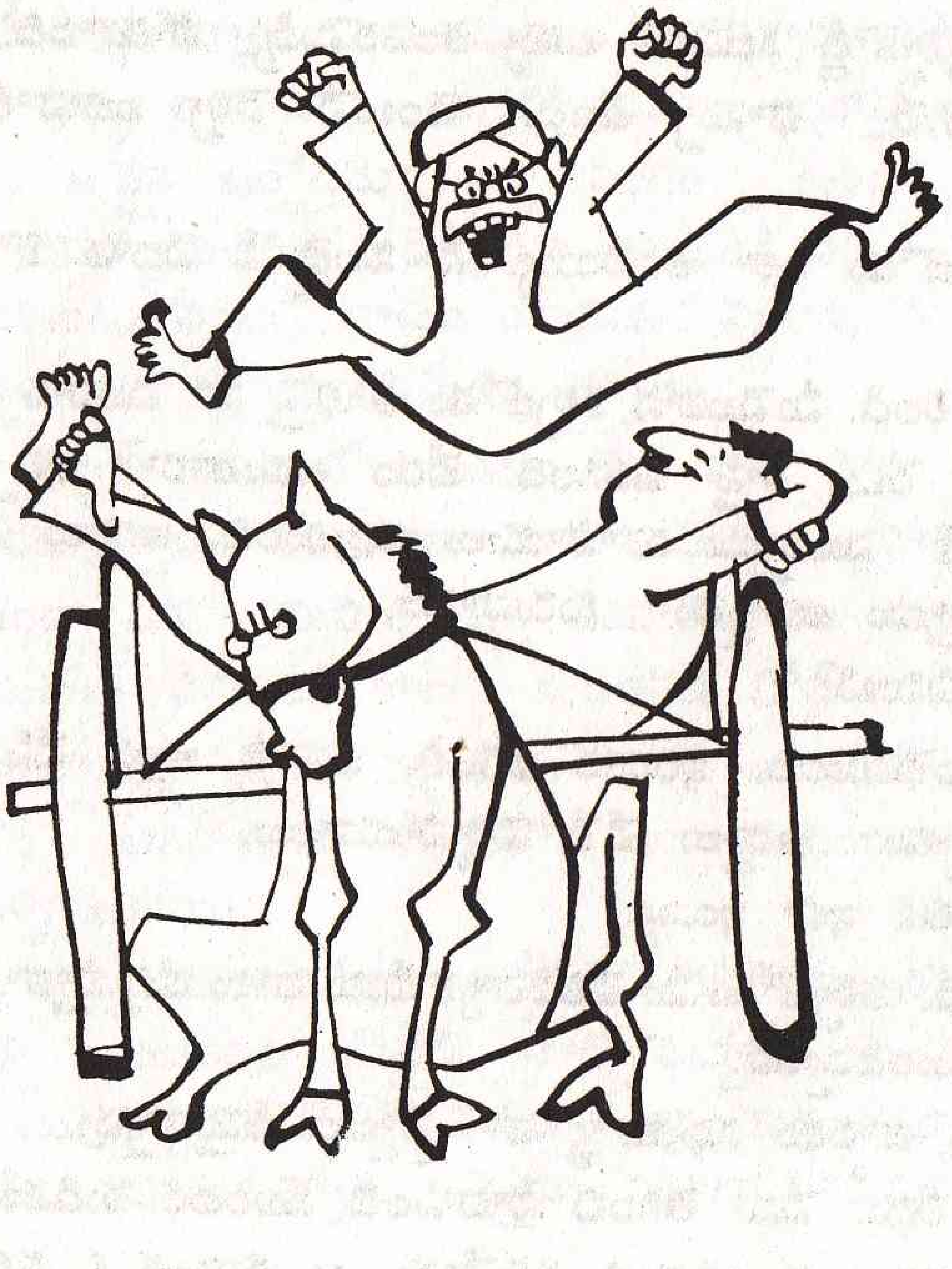

* * *